

رئیس مرکز فرهنگی دانشگاهی امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی:

جشنواره کتاب سال انقلاب به دنبال نظریه‌پردازی است

راضیه فلاح - سارا طاهری

گروه دانشگاه

چهارمین دوره جشنواره ملی کتاب سال انقلاب اسلامی دیروز برگزار شد. در این مراسم که برای اولین بار به صورت سراسری و با همکاری معاونت فرهنگی دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی و معاونت فرهنگی اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری کشور برگزار شده، ۱۴ اثر به عنوان آثار برتر انتخاب شدند. این جشنواره از خرداد ماه سال جاری با ارسال ۹۲۴ اثر به دبیرخانه کار خود را آغاز و در ۳ مرحله پایش شد. در پایش اولیه ۱۵۰ اثر ملاک‌های لازم برای حضور در جشنواره داشتند. سپس در ارزیابی ثانویه این تعداد به ۳۸ اثر کاهش یافت و در نهایت آثار برگزیده انتخاب شدند. این آثار در چند بخش کتاب، رساله دکتری و پایان‌نامه ارشد با محوریت اندیشه‌های امامین انقلاب اسلامی، انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی برگزار شد. از این فرصت برای صحبت پیرامون برخی از آثار برتر استفاده و با محمود قیوم‌زاده رئیس مرکز فرهنگی دانشگاهی امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی و ۳ نفر از منتخبان گفت‌وگو کرده‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

رئیس مرکز فرهنگی دانشگاهی امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی:

۴۰ درصد آثار جشنواره ملی کتاب در محور مطالعات انقلاب بود

دوم پایان‌نامه کارشناسی ارشد) مشخص و فراخوان آن از سوی وزارت علوم و دانشگاه آزاد اسلامی منتشر شد. او بیان کرد: «۹۲۴ اثر دریافت کردیم که عمده آن برای دانشگاه آزاد اسلامی بود و البته دانشگاه‌های دولتی و پژوهشگاه‌های دینی و فرهنگی و حوزه علمیه آثار خود را ارسال کردند که درصد کمی بودند. از مجموع ۹۲۴ اثر، چهار درصد کتاب و چهار طرح پژوهشی ارسال شد. برخی طرح‌های پژوهشی چون کتاب شده بود از دستور خارج شد و برخی نیز در ارزیابی به مرحله نهایی نرسید.»

ارزیابی آثار جشنواره در سه مرحله

او با بیان اینکه آثار در سه مرحله ارزیابی شد، توضیح داد: «در مرحله اول پایشی انجام و آثاری که با حوزه‌های محوری مجله ناسازگار بود کنار گذاشته شد. آثاری که مربوط به سال ۱۴۰۰ نبود نیز کنار زده شد، چون برخی آثار مربوط به سال ۱۴۰۱ بود که آثار خوبی بود ولی به مرحله نهایی جشنواره راه پیدا نکرد. مجموعاً با توجه به معیارهای حداقلی برای ورود به دوره ارزیابی ثانوی ۱۵۰ اثر انتخاب شد که به ارزیابی متوسطه یعنی ارزیابی دوم که داور تخصصی بود راه پیدا کرد و در این داور تخصصی ۳۸ اثر را انتخاب کردیم. رئیس مرکز فرهنگی دانشگاهی امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی در خصوص این ۳۸ اثر نیز گفت: «این ۳۸ اثر از ۲۳ کتاب، ۸ رساله دکتری و ۷ پایان‌نامه ارشد تشکیل شده بودند. در مجموع این ۳۸ اثر برای ارزیابی نهایی ارسال و ۱۴ اثر انتخاب شد که از این تعداد ۴ کتاب، ۳ رساله دکتری و ۷ پایان‌نامه کارشناسی ارشد بودند. یک کتاب طرح پژوهشی هم تبدیل کتاب شد.»

۶۰ درصد آثار در محور مطالعات انقلاب بود

او با بیان اینکه از مجموع ۹۲۴ اثر، ۶۰ درصد از آنها در محور مطالعات انقلاب اسلامی و ۴۰ درصد به صورت تقریبی در محورهای اندیشه‌های امامین انقلاب بسود، اضافه کرد: «در خصوص ضریب آثار رسیده نیز باید گفت حدود ۵۸ درصد آثار پایان‌نامه کارشناسی ارشد و ۴۲ درصد آثار هم مربوط به طرح پژوهشی، رساله دکتری و کتاب بود که نهایتاً ۱۴ اثر به مرحله نهایی راه پیدا کرده بود. ما برای ارزیابی آثار، معیارهای چندگانه‌ای داشتیم که اولین معیار پرداختن به موضوع تخصصی

حوزه اندیشه امام خمینی (ره)، مقام معظم رهبری و انقلاب اسلامی بود، لذا اگر کسی به صورت تخصصی به این حوزه نپرداخته بود یا در حاشیه این موارد را مطرح کرده بود از دستور کار خارج و در داور لحاظ نشد. «قیوم‌زاده گفت: «همچنین یکی از این معیارها در خصوص تازگی کار بود، یعنی موضوعی که مطرح کردند تازگی داشته و ابتکاری باشد و دیدگاه جدیدی داشته و مستدل بیان شده باشد. به این معنا که موضوعات تکراری و با استدلال‌های احساسی در ارزیابی لحاظ شد. قدرت تبیین و تسلط اثر در حوزه گفت‌وگو انقلاب اسلامی و اندیشه‌های امامین انقلاب یکی دیگر از معیارهای ارزیابی بود.» او تصریح کرد: «معیارهای علمی، ادبیاتی و ظاهری نیز در کنار معیارهای ماهوی مورد نظر بود. با این معیارها آثار ارزیابی شد و در نهایت ۱۴ اثر در دو محور کلی و دو سطح برگزیده شد. رئیس مرکز فرهنگی دانشگاهی امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی در پاسخ به این سوال که چه زمانی جامعه به این بلندگی می‌رسد که بتواند در خصوص مباحث انقلاب اسلامی گفت‌وگوی علمی داشته باشد، عنوان کرد: «قبل از انقلاب چنین زمینه و بلوغی در جامعه فکری (دانشگاهی و حوزوی) برای گفت‌وگو پیرامون مباحث به انقلاب اسلامی وجود داشت. اگر ما به مباحثی که قبل از انقلاب در بین سیاسیون مطرح شده بود نگاه کنیم، می‌بینیم که هرچند در دوران خفقان این مباحث مطرح شده بود اما مباحث مطرح شده به مباحث نظری پیرامون انقلاب اسلامی و شرایط تحقق آن و حکومت مطلوب پرداخته می‌شد، گرچه با فشارهای زیادی همراه بود. «قیوم‌زاده خاطرنشان کرد: «انقلاب ما انقلاب فکری و اندیشه‌ای بود لذا از اول انقلاب مباحث پیرامون حوزه اندیشه‌های مرتبط با انقلاب اسلامی، چگونگی شکل‌گیری انقلاب و مطالبات انقلاب اسلامی وجود داشت. این موارد هم در حوزه دانشگاه و هم در مطالعات حوزوی وجود داشته است. فکر می‌کنم باید در یک فضای تخصصی این مطالب مرتبط با حوزه مطالعات انقلاب اسلامی مطرح شود. یعنی اگر یک سری مطالب در فضای غیرتخصصی مطرح شود، با یک سری مطالبات و کمبودهای اجتماعی همراه می‌شود و اصل مباحث گم می‌شود. دانشگاه و قشر دانشجو یعنی قشر متفکر علمی کشور باید وارد زمینه مباحث و گفت‌وگو دینی-انقلابی در حوزه مطالعات انقلاب اسلامی و اندیشه‌های امامین انقلاب وارد شود.»

برگزیده بخش کتاب برتر چهارمین جشنواره کتاب سال انقلاب اسلامی:

باید جامعه را برای پرداخت مسائل انقلاب آماده کرد

حمیدرضا باقری برگزیده بخش کتاب برتر چهارمین دوره جشنواره ملی کتاب سال انقلاب اسلامی فارغ‌التحصیل رشته برق است که به علت علاقه‌ای که داشته تحصیلات حوزوی را آغاز کرده است. او در حال حاضر ۱۲ سال است که در علوم حوزوی تحصیل می‌کند. به بیان دیگر هم‌اکنون سومین سالی است که دروس خارج، فقه و اصول را به صورت تخصصی می‌گذراند که با نگارش کتاب آقا روح‌الله رتبه سوم چهارمین جشنواره ملی کتاب سال انقلاب اسلامی را در سطح دو (پایان‌نامه کارشناسی ارشد) به خود اختصاص داده است. او درباره علت‌های ترغیب شدن به نگارش کتاب آقا روح‌الله؛ بررسی دوران طلبگی امام خمینی (ره) در بستر تاریخ گفت: «وجود یک نگاه خاص و وجود یک سری از مولفه‌های مشخص مانند تقابل خیر و شر یا محوریت اولیای خدا و طاغوت در تاریخ افراد را به مطالعه در این حوزه ترغیب می‌کند. با آنکه در فضای تاریخ اسلام این نوع خاص نگارش تاریخ وجود دارد؛ اما متأسفانه این نوع نگاه در فضای تاریخ معاصر نیست. نیاز به یک تاریخ‌خوانی دوباره در این دوره زمانی یکی از علت‌های پرداخت به این موضوع بوده است. از سوی دیگر، ویژگی و ابعاد مختلف شخصیت حضرت امام خمینی (ره) و تأکیدات مقام معظم رهبری عامل تأثیرگذار دیگری برای نگارش این کتاب بود.»

باقری با تأکید بر اینکه پرداختن به شخصیت حضرت امام خمینی (ره) در محور زمان و روایت جدید در پرداخت تاریخ معاصر کشور، خاطرنشان کرد: «این کتاب در ۳ بازه زمانی مختلف کودکی، جوانی و مبارزاتی از زندگی امام راحل نوشته شده که هر کدام از این دوره‌های مختلف تاریخی زندگی او به چند جلد تقسیم شده است. این کتاب توسط افراد مختلف برای ۱۲ جلد به رشته تحریر درخواهد آمد.»

منتخب بخش رساله و دکتری جشنواره ملی کتاب سال انقلاب اسلامی با بیان اینکه در نگارش تاریخ نمی‌توان همه اقدامات را تاریخ‌نگار انجام دهد، درباره چالش‌های مسیر نگارش کتاب، اظهار کرد: «در نگارش تاریخی باید از مطالب مختلف از دیگر منابع با بیان جدیدتری گفته شود. متأسفانه در خصوص زمان طلبگی امام راحل، کتاب بسیار کمی وجود دارد و همین امر یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های نگارش کتاب «آقا روح‌الله» بوده است. این درحالی است که زمانی که مرحله مبارزاتی امام که

سالیان انقلاب اسلامی با هدف شناسایی آخرین دستاوردها و تحقیقات متناسب در حوزه مطالعات انقلاب اسلامی، تئوری‌های انقلاب و اثرگذاری انقلاب در داخل و خارج کشور، خنثی‌سازی دیدگاه‌های معارض با بنیان‌های فکری انقلاب اسلامی و همچنین در محور شناسایی دیدگاه‌های امامین انقلاب برگزار می‌شود. بنیان نظری انقلاب و نظریه‌های فکری انقلاب مبتنی بر دیدگاه‌های امامین انقلاب امام (ره) و مقام معظم رهبری است.»

برگزاری جشنواره ملی کتاب سال انقلاب با ۴ هدف

او ادامه داد: «بنابراین هدف اول مان شناسایی و دومین هدف بسترسازی برای مطابحات و نظریه‌پردازی در دو محور انقلاب اسلامی و دیدگاه‌های امامین انقلاب است، یعنی مابستری‌سازی می‌کنیم که مطابحات و دیدگاه‌هایی در این زمینه منتشر شود. هدف دیگرمان نقد آثاری است که روایت‌های تحریف‌گرفته و غیرواقعی از حوزه انقلاب اسلامی در داخل و خارج ارائه می‌دهند.» قیوم‌زاده با بیان اینکه هدف چهارم پاسخ‌دهی به شبهاتی است که در این حوزه مطرح می‌شود، تصریح کرد: «البته هدف فرعی و پنجمی نیز با عنوان تشویق پژوهشگران در حوزه محوری این جشنواره یعنی هم‌حوزه انقلاب اسلامی و دیدگاه‌های امامین انقلاب مدنظرمان است. با این اهداف چهارمین دوره از این جشنواره دیروز (دوشنبه) برگزار شد. رئیس مرکز فرهنگی دانشگاهی امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی در ادامه اظهار کرد: «این جشنواره چهارمین جشنواره‌ای است که دانشگاه آزاد اسلامی برگزار می‌کند اما اولین جشنواره‌ای است که با مشارکت معاونت فرهنگ و اجتماعی وزارت علوم برگزار شد. از خردادماه عملیات اجرایی برگزاری این جشنواره کلید خورد و محورهای برگزاری جشنواره مشخص شد. سطوح برگزاری جشنواره در دو سطح کلی (سطح کتاب، طرح پژوهشی و رساله دکتری و سطح

برگزیده بخش پایان‌نامه جشنواره ملی کتاب سال انقلاب اسلامی:

شهادت شهید فخری‌زاده دلیل انتخاب موضوع پایان‌نامه بود

علی یزدانی، کارشناس ارشد رشته حقوق جزا و جرم‌شناسی از دانشگاه آزاد مراغه و برگزیده بخش پایان‌نامه جشنواره ملی کتاب سال انقلاب اسلامی است که توانسته رتبه دوم را به خود اختصاص دهد. او درباره موضوع اثر خود با عنوان «تورود دانشمندان هسته‌ای به مثابه جنایت علیه بشریت با تأکید بر بایسته‌ها و چالش‌های جرم‌انگاری در ایران» توضیح داد: «در این پایان‌نامه به تورود دانشمندان هسته‌ای به مثابه جنایت علیه بشریت با تکیه بر بایسته‌ها و موارد جرم‌انگاری در کشور پرداخته شده است. اتفاقاتی که در این برهه زمانی چندساله اخیر با تورود دانشمندان در کشور رخ داد، عامل اصلی بود که پرداخت به این موضوع را برایم ارزشمند کرد. اوج این اتفاقات با شهادت دانشمند شهید فخری‌زاده همراه بود و ما مصمم کرد تا برای جامعه علمی و نخبه کشور به صورت متمرکز حرکتی را آغاز کنیم که بتواند با ارائه حقوقی این اتفاق در مجامع بین‌المللی گام‌های عملی برای احقاق حقوقی این امر برداشت.» او با بیان چالش‌هایی که در این مسیر داشته، ادامه داد: «در این زمینه سوالات زیادی در جرم‌انگاری این نوع ترورها مانند اینکه آیا می‌توان شهادت‌های هسته‌ای و شهدای ترورها را مطابق جنایت علیه بشریت در نظر گرفت و اقدامی علیه آن در مجامع بین‌المللی برداشت و یا خیر بیان شده است. سعی شده تا در این راستا قدمی هرچند کوچک و مثبت

برگزیده بخش رساله دکتری جشنواره ملی کتاب سال انقلاب:

پایداری انقلاب در گرو شناخت و حل علمی چالش‌های آن است

مریم حایک برگزیده بخش رساله دکتری چهارمین جشنواره ملی کتاب سال انقلاب است که رتبه سوم را به خود اختصاص داده است. عنوان رساله او تحلیل گفتمانی هویت زنانه انقلاب اسلامی نسبت با هویت زنانه نواندیشی در زمان است. او درباره رساله خود توضیح داد: «در زمان انتخاب این موضوع مطرح بودن مسائل مختلف زنان در جامعه امروز عامل مهمی برای پرداخت به این امر بود. در این رساله سعی شده تا بیشتر به این تعارضاتی که در این خصوص امروز در جامعه زنان وجود دارد، پرداخته شود. در نتیجه این امر نیز به تصویر کشیدن این تعارض بود که به نظر دولتمردان و مسئولان آید.»

او در ادامه افزود: «۲ سال و نیم نوشتن این رساله زمان برده و برای نگارش آن از روش تحلیل گفتمان استفاده شده است. به بیان دقیق‌تر در نگارش این رساله از روش تحلیل گفتمان «لاکلا و موف» استفاده شده تا دقیق‌تر بتوان چالش‌های هویت زنانه امروز جامعه را بیان کرد. «حایک توضیحات خود را با بیان تعارضات امروز هویت زنانه جامعه ادامه داد و عنوان کرد: «هویت زنانه جامعه امروز با هویت زنانه‌ای که در قالب انقلاب اسلامی تا اواخر جنگ نیز مطرح شده بود، تفاوت بسیار دارد. امروز مطالباتی از سوی زنان جامعه از اواخر دولت آقای هاشمی رفسنجانی شروع و با آغاز دولت اصلاحات قوت گرفت که

در قالب تفکر نواندیشی دینی قرار می‌گیرد. این امر با روی کار آمدن دولت‌های مختلف فراز و فرودهای متفاوتی را گذرانده و در برخی مواقع قدرت گرفته و در برخی مواقع دیگر مانند دولت نهم و دهم از قدرت آن کاسته شده است.»

برگزیده جشنواره ملی کتاب سال انقلاب اسلامی در خصوص چالش‌های نگارش این موضوع اظهار کرد: «کمبود منابع مکتوب در این زمینه بزرگترین چالش‌های است که در زمان نگارش رساله می‌توان نام برد. با توجه به اینکه در این رساله به مسائل مختلفی مانند حجاب، دوچرخه‌سواری بانوان یا حضور آنها در ورزشگاه‌ها، استادبوم‌های فوتبال و خوانندگی زنان پرداخته شده است؛ متأسفانه در این موضوعات هنوز منابع مکتوب وجود ندارد و مجبور به استفاده از روزنامه‌ها شدم. همین امر مشکلات خاص خودش مانند مورد قبول نبودن منابع در نظر برخی از اساتید را به همراه داشته است.» او با بیان این که برای پایداری انقلاب باید چالش‌های آن را دید تا آن را به صورت گفتمان حل کرد گفت: «اگر به این مسائل پرداخت نشود ممکن است به جنبش‌های اجتماعی تبدیل شود. برگزاری این نوع جشنواره‌ها زمینه‌ساز را ایجاد می‌کند تا برخی از محققان به سمت بررسی برخی از مسائل سوق داده شوند. جشنواره تنها برگزاری یک مراسم و اهدای جوایز نیست و بزرگترین هدیه به یک محقق دیده شدن اثر و کار او است. به عقیده من اگر فرهنگ برگزاری این نوع جشنواره‌ها در جامعه نهادینه شود، اثرات بسیار خوبی به همراه دارد.»